

ЮГОЗАПАДЕН УНИВЕРСИТЕТ „НЕОФИТ РИЛСКИ“
БЛАГОЕВГРАД
ПРАВНО-ИСТОРИЧЕСКИ ФАКУЛТЕТ
КАТЕДРА „ПУБЛИЧНОПРАВНИ НАУКИ“

АВТОРЕФЕРАТ

на дисертационен труд на тема:

**НЯКОИ АСПЕКТИ ПО РАЗСЛЕДВАНЕТО НА
ТРАНСНАЦИОНАЛНАТА ОРГАНИЗИРАНА ПРЕСТЪПНА
ДЕЙНОСТ**

за присъждане на образователната и научна степен „Доктор“
по научната специалност „Наказателен процес“
в професионално направление 3.6 Право

на

Михаела Георгиева Клечерова

Научен ръководител:
Проф. д.ю.н. Костадин Бобев

Благоевград
2018 г.

Дисертационният труд е обсъден и насочен за публична защита на заседание на Катедра „Публичноправни науки“ при Правно-историческия факултет на ЮЗУ „Неофит Рилски“ на 14.02.2018 г.

Авторът е докторант в редовна форма на обучение към същата катедра.

Дисертационният труд е съобразен с българското законодателство към 18.01.2018 г.

Публичната защита ще се състои на 23.04.2018 г. от 11:00 ч. в сградата на Правно-историческия факултет

Материалите по защитата са на разположение в Катедра „Публичноправни науки“ и на интернет страницата на ЮЗУ „Неофит Рилски“:

<http://www.swu.bg/>

СЪДЪРЖАНИЕ

I. Обща характеристика на дисертационния труд	
§1. Значимост и актуалност на изследването.....	4
§2. Предмет и обект на изследването.....	5
§3. Цели и задачи на изследването.....	5
§4. Методология на изследването.....	6
§5. Научна новост на изследването.....	8
§6. Практическо значение на изследването.....	9
§7. Обем и структура на изложението.....	10
II. Съдържание на дисертационния труд	
§1. Увод.....	10
§2. Глава първа.....	11
§3. Глава втора.....	13
§4. Глава трета.....	15
§5. Заключение.....	16
III. Резюме на приносите на дисертационния труд.....	17
IV. Предложения „de lege ferenda”	19
V. Публикации по темата на дисертационния труд.....	24

I. Обща характеристика на дисертационния труд

§1. Значимост и актуалност на изследването

Актуалността на темата се обуславя от редица фактори, които потвърждават тенденцията, че през последните години ръстът на транснационалната организирана престъпна дейност, става все по-мощен и сложен проблем за сигурността както в България, така и в Европа. През последните години зачестиха терористичните актове и заплахи, а киберпрестъпленията застрашават гражданите, бизнеса и правителствата на рекордно високо равнище. Технологичните нововъведения като Интернет, електронното банкиране и комуникационните системи се утвърждават и като средства за извършване на престъпления или за прехвърляне на печалби, постъпващи от привидно законни дейности. Като цяло проблемът следва да се дефинира най-вече чрез транснационалната си природа. Отделните държави все по-често са засегнати от престъпна дейност с транснационален и организиран характер. Силата и неподвластността на закона на организираните престъпни групи (ОПГ) е един от най-големите проблеми за страната ни в днешно време и една от основните причини за трудността, с която се сблъскват разследващите органи, при разкриването на извършените от ОПГ трансгранични престъпления.

В дисертационния труд са посочени основните проблеми, които възпрепятстват разследващите органи за своевременното разкриване и доказване на престъпленията с трансграничен и организиран характер. Очевидно, необходим е мултидисциплинарен подход от страна на държавата, насочен към преодоляване на формалностите на закона, които ограничават разследващите органи при разследването и доказването на транснационалната организирана престъпна дейност. Необходимо е да бъдат въведени и включени допълнителни специализирани инструменти при разследването на този вид престъпления.

Предвид обстоятелството, че разглеждането и решаването на делата, свързани с тежката организирана престъпност, продължават да бъдат възпрепятствани от сложни разпоредби и формални наказателни процедури, в

дисертационния труд са изложени конкретни предложения *de lege ferenda* за подобряване на действащия наказателноправен и наказателно-процесуален режим спрямо ОПГ.

§ 2. Предмет и обект на изследването

Обект на дисертационното изследване са действията по разследването на престъпления, свързани с транснационалната организирана престъпност, чиито особености се изясняват посредством системен и структурен анализ на действащото българско и международно законодателство във фазата на досъдебното производство, както и с помощта на относими към темата литературни източници и съдебни практики.

Предмет на дисертационния труд са някои аспекти при разследването на престъпленията с трансграничен характер; проблемите, възникващи в практиката при доказването на този вид престъпления; специфичните и съвременни инструменти при разследването и доказването на престъпленията, свързани с трансграничната организирана престъпна дейност.

§ 3. Цели и задачи на изследването

Основната цел на научния труд е да се посочат и анализират някои аспекти по разследването на престъпления, свързани с транснационалната организирана престъпна дейност, както и да се открият основните проблеми и трудности, пред които са изправени разследващите органи при осъществяване на разследването.

Задачите на изследването са:

- да се проучи и анализира действащото законодателство и проблемите, възникващи в практиката при прилагането на съществуващата нормативна уредба;

- да се извърши анализ на трудностите, пред които се изправят разследващите органи;
- да се конкретизират особеностите при разследването на престъпленията, свързани с трансграничната организирана престъпна дейност, като се посочат и анализират специфичните и съвременни инструменти, с които си служат разследващите органи;
- да се изготвят научно обосновани предложения за подобряване на правната регламентация, съобразявайки я с опита на държавите от ЕС.

§ 4. Методология на изследването

За постигане на целта на изследването и решаване на научноизследователските задачи са използвани следните две основни групи методи:

- ✓ методи на емпирично ниво за събиране на конкретна и представителна информация;
- ✓ методи на теоретично ниво за обработка на събраната информация.

➤ **Първата група методи за събиране на емпирична информация, които са използвани в изследването включват:**

- **Проучване на документи.** Посредством този метод са събрани необходимите за изследването данни от нормативни, електронни (Интернет) и литературни източници и методически указания, статистически данни, анализи, справки, отчети и други служебни материали, свързани с проблемите на изследването.

- **Анкета.** Чрез този метод е проучено мнението на разследващите органи – разследващи полицаи, следователи и прокурори от районна, окръжна и специализираната прокуратура, относно организацията на работа и трудностите,

пред които са изправени при осъществяване на разследването, както и какво е значението на взаимодействието им с други институции. В изследването се използва груповата анкета.

- **Стандартизирано интервю**, реализирано по предварително изготвен въпросник. Чрез него се проучи становището на прокурори от Специализираната прокуратура по организацията и извършването на разследването на престъпления, свързани с транснационалната организирана престъпност и начините за разрешаване на възникналите проблеми и подобряване на работата.

- **Беседа** – чрез този метод се събра допълнителна информация от прокурори от Окръжна прокуратура – Благоевград и Специализираната прокуратура, както и от служители на Областна Дирекция на Министерство на вътрешните работи и Главна Дирекция „Борба с организираната престъпност“ по проблемите на изследването.

- **Сравнение**. Този метод се приложи за откриване на корелационни зависимости на статистическите данни по проблемите на изследването.

➤ **Втората група методи имат общ теоретичен и логично-рационален характер и включват:**

- **Хипотетичен метод**. На базата на този метод са изградени определени предположения относно фактите, връзките и принципите на функциониране на изследвания обект, които бяха потвърдени в процеса на изследването.

- **Анализ и синтез**. Чрез този метод са открити и систематизирани специфичните и съвременни инструменти при разследването, доказването и разкриването на престъпленията с трансграничен характер.

- **Аналогия**. На базата на документи, факти и ефективно функциониращи практики и модели, както и получените резултати в процеса на изследването са предложени възможности за приложението на аналозите в практиката на

специализираната прокуратура при извършване на тяхната дейност.

- **Индукция и дедукция.** Тези взаимосвързани методи са използвани за формирането на основни изводи и логически заключения на база получените резултати от емпиричните изследвания, както и за разкриване на нови закономерности, свойства, принципи и особености на функциониране на изследвания обект.

Целите на научното изследване се постигат чрез използването на *интердисциплинарен подход*.

Предметът на изследването се изяснява посредством системен и структурен анализ на действащото българско законодателство във фазата на досъдебното производство, както и с помощта на относими към темата литературни източници и съдебни практики.

В хода на изследването се извеждат правни изводи, обобщения и предложения, като резултат на извършен сравнителноправен, исторически, логически, дедуктивен и индуктивен анализ.

§ 5. Научна новост на изследването

В наказателноправната теория и практика се срещат научни изследвания и публикации, касаещи организираната престъпност с трансграничен характер. Независимо от това, към настоящия момент липсва теоретична разработка относно аспектите по разследването на транснационалната организирана престъпна дейност и трудностите, пред които са изправени компетентните органи при разследването на извършените трансгранични престъпления.

В дисертационния труд е събрана и анализирана богата информация, която се основава на репрезентативно изследване, имащо общо практически характер в дейността на разследващите органи при престъпленията с транснационален и организиран характер. Направен е теоретичен анализ на действащата правна уредба, регламентираща редът и начина на разследване на

този вид престъпления, и е достигнато до извода, че специализираните органи за противодействие срещу международната организирана престъпност, работят по общите правила и не разполагат със специфични процесуални процедури за действие при воденето и доказването на този вид престъпления. В тази връзка са направени и предложения *de lege ferenda*, които целят извършване на промени в правната регламентация на разпоредбите, касаещи ОПГ.

Предложенията се отнасят главно до изменения на разпоредбите в Наказателния кодекс и Наказателно-процесуалния кодекс, които се отнасят пряко до разследващите органи и са свързани с възможността за премахване на ненужния формализъм, пред който са изправени те при извършване на тяхната работа. Конкретизират се предложения за усъвършенстване на някои от разпоредбите на материалния закон, чрез които се създава възможност за въвеждането на така необходимите на разследващите органи специфични инструменти за борба срещу организираната престъпност.

Изследването не претендира за всеобхватност и изчерпателност. То може да бъде основа за развиване на по-нататъшно изследване в областта на особеностите при разследването на трансграничните престъпления.

§ 6. Практическо значение на изследването

Дисертационният труд съдържа научно-приложни резултати, които обосновават нуждата от усъвършенстване на българското законодателство в изследваната област.

Предложенията *de lege ferenda* имат пряко практическо отношение към разследващите полицаи от МВР, следователите от Националната следствена служба, прокурорите от Специализираната прокуратура и съдиите от Специализирания наказателен съд. Същите са изведени в заключението, като към всяко едно предложение са посочени и конкретни мотиви. Наред с това се предлагат и изменения в други нормативни актове, касаещи разрешенията за разкриване на данъчно-осигурителна и банкова тайна.

§ 7. Обем и структура на изложението

Дисертационният труд е в обем от 232 страници, включващи: увод, три глави, заключение, библиография, списък на използваните нормативни актове и международноправни инструменти, съдебна практика, електронни източници /на български и английски език/ и седем приложения. Отделните глави съдържат по няколко параграфа, точки и подточки, означени с арабски цифри. Направени са 219 бележки под линия. Предложени са общо 16 текста *de lege ferenda*, обособени в членове и алинеи.

Библиографията се състои от 187 заглавия на кирилица – на български и руски език, и 60 заглавия на латиница – на английски език.

Приложение № 1, № 2 и № 3 представляват въпросници за проведени анкети, Приложение № 4 – справка за осъществено международно правно сътрудничество в Специализираната прокуратура, Приложение № 5 и № 6 – справки за дейността на Главна дирекция “Борба с организираната престъпност” при Министерството на вътрешните работи на Република България през 2016 г. и 2017 г., а Приложение № 7 – данни по Закона за специалните разузнавателни средства за 2015 г.

II. Съдържание на дисертационния труд

§ 1. Увод

В увода се обосновава актуалността на проблема и причините, които налагат неговото задълбочено изследване. Отправна точка са проблемите, съпътстващи дейността на разследващите органи, както и затрудненията, които те срещат при разследването на транснационалната организирана престъпна дейност.

Представят се предмета и обекта на изследването, неговите цели и задачи. Подчертава се необходимостта от разглеждане на въпроса досежно особеностите

при разследването и доказването на престъпленията с трансграничен и организиран характер, използването на различни специфични и съвременни инструменти, както и необходимостта от включването на нови специализирани такива в помощ на разследващите органи. Това дава възможност да се направят предложения към законодателя за рационализиране на наказателноправната регламентация, съблюдавайки нуждите на практиката.

§ 2. Глава първа

ПРОБЛЕМИ ПРИ РАЗСЛЕДВАНЕТО НА ТРАНСНАЦИОНАЛНАТА ОРГАНИЗИРАНА ПРЕСТЪПНА ДЕЙНОСТ

Глава първа от дисертационния труд е структурирана в четири параграфа, в които е разгледано понятието за „организирана престъпна група“ в българската наказателноправна уредба, съпоставяйки го с дефинициите в други международни актове – Конвенцията на ООН срещу транснационалната организирана престъпност и Рамково решение 2008/841/ПВР на Съвета от 24 октомври 2008 година относно борбата с организираната престъпност, посочени са особеностите при разследването на транснационалната организирана престъпна дейност, както и са изведени практическите проблеми при неговото извършване. Специално внимание е отделено и на предметната компетентност на Специализираната прокуратура и нейната вътрешна структура.

В **Параграф първи** се разглежда понятието за ОПГ по смисъла на чл. 2, б. „а“ от Конвенцията на ООН срещу транснационалната организирана престъпност и чл. 93, т. 20 от Наказателния кодекс. Анализирани са всички признаци на това понятие, както и е съпоставено с предвидените в Конвенцията на ООН и Рамковото решение на Европейския съюз относно борбата с организираната престъпност дефиниции за ОПГ.

Изведени са недостатъците на приетата от българския законодател легална дефиниция на ОПГ, както и са посочени практическите проблеми, които възникват

пред разследващите органи в следствие на тези недостатъци, свързани с действията по разследване и доказването им в съдебната фаза.

В Параграф втори са посочени особеностите при разследването на престъпления, свързани с транснационалната организирана престъпна дейност, които се извеждат от спецификата на самите престъпни сдружения. Изведени и обобщени са задачите на органите на досъдебното производство за правилното дефиниране на предмета на доказване, точното и адекватно определяне на съвкупността от факти и обстоятелства, които подлежат на установяване и най-вече на основния факт – извършеното деяние и участието на обвиняемия в него.

Анализирано е взаимодействието на специализираните органи с другите органи и структури на МВР. Очертана е ползата и предимството на взаимодействието с различните органи и резултата, който то дава при разследването на престъпления, свързани с транснационалната организирана престъпна дейност.

Направен опит да се открие значението на елементите на престъпните състави по чл. 321 и чл. 321а от Наказателния кодекс при разследването и за доказването на престъпленията с трансграничен и организиран характер. Посочени са трудностите, пред които са изправени разследващите органи при квалифицирането на извършеното от дадено лице деяние.

Параграф трети извежда практическите проблеми, пред които са изправени разследващите органи при доказването на престъпленията, свързани с транснационалната организирана престъпност. Посочени са причините, които водят до затруднение на разследващите органи да се справят по-добре и по-ефективно с разкриването на трансграничните престъпления, както и причините за връщане на делата от съда във фазата на досъдебното производство. Използвано е ново понятие „Фактологически дефицит“ от практиката на Специализирания наказателен съд като основна причина за връщане на делата. Представена е и графика на процентното съотношение на броя на върнатите дела за различните периоди.

Изведени и посочени са действията, които затрудняват разследването. Фокусът се поставя върху опитите за оказване на влияние върху процеса на разследването на престъпленията, свързани с организираната престъпност чрез заплашване на основни свидетели по делото и на вещи лица, както и въздействието, което се оказва върху самите органи на досъдебното производство. Посочени са и начините за преодоляване на въздействието упражнявано от членовете на ОПГ върху участниците в наказателния процес.

На следващо място е обърнато внимание на проблемите, с които се сблъскват разследващите органи при прилагане на способите за доказване на престъпленията, свързани с транснационалната организирана престъпна дейност.

Параграф четвърти очертава предметната компетентност на Специализираната прокуратура и критериите за определяне на подсъдността. Посочена е и вътрешната структура на прокуратура, както и начина, по който се разпределят различните дела, свързани с ОПГ, между специализираните прокурори.

§ 3. Глава втора

СПЕЦИФИЧНИ ИНСТРУМЕНТИ ПРИ РАЗСЛЕДВАНЕ И ДОКАЗВАНЕ НА ПРЕСТЪПЛЕНИЯ, СВЪРЗАНИ С ТРАНСНАЦИОНАЛНАТА ОРГАНИЗИРАНА ПРЕСТЪПНОСТ

Глава втора е структурирана в пет отделни параграфа, като първите четири представят специфичните инструменти, с които разполагат разследващите органи при разследването на престъпленията, свързани с транснационалната организирана престъпност. Петият параграф е посветен на международното правно сътрудничество в дейността на разследващите органи при разследването на престъпленията с международен елемент.

В Първият параграф се извършва анализ на специални разузнавателни средства и значението им при разкриването и разследването на престъпления,

свързани с транснационалната организирана престъпност. Посочени са предимствата на този способ за разследване, както и приносът, който има при доказването на участието на ОПГ в престъпното деяние. Отправени са и критични бележки свързани със сроковете за прилагане на специалните разузнавателни средства и се прави предложение за изменение на законодателната уредба в тази насока. Дадени са и статистическите данни за общия брой искания, дадени разрешения, съответно откази и искания за продължения по ЗСРС по окръжни съдилища, респ. Специализирания наказателен съд за 2015 година.

В параграф втори се подчертава значимостта и необходимостта от използването на така наречените анонимни свидетели за доказването на престъпленията с трансграничен характер, извършени от ОПГ. Очертани са основни изисквания при тяхното използване в работата на специалните служби, както и се анализират особености на разпита им. В параграфа се очертава значението на института, като способ за доказване на трансграничните престъпления с организиран характер.

Параграф трети очертава ролята на служителя под прикритие при разследването и доказването на престъпленията, свързани с транснационалната организирана престъпна дейност. Посочва се статута на служителя под прикритие, задачите, задълженията и правата, които има. Обърнато е внимание на въпроса за провокацията към престъпление, осъществена от служител под прикритие, и рисковете, които носи тя при осъществяването на разследването чрез този специфичен способ.

Параграф четвърти включва изложение относно необходимостта от включване на различни инструменти при разследването на престъпления, свързани с организираната престъпност. Направени са предложения за включване на нови инструменти за разследване на престъпните състави, свързани с ОПГ, и регламентирането на института на „сътрудник на правосъдието“ и „сътрудническ обвиняем“ или „сътрудническ свидетел“.

Представени са и три графики, обуславящи необходимостта от въвеждането на тези нови инструменти.

Параграф пети е посветен на международното правно сътрудничество в дейността на разследващите органи при разследването на трансгранични престъпления с организиран характер. Посочени и анализирани са международно правните инструменти, регламентиращи различните видове международна правна помощ между отделните държави. Представена е графика на процентното съотношение на използваните форми на международно правно сътрудничество по дела с международен елемент на Специализираната прокуратура за 2016 година.

Разгледани са и основните форми на международно правно сътрудничество при разследвания на престъпления с международен елемент, а именно: трансфер на наказателно производство, екстрадиция и европейската заповед за арест, и следствената съдебна поръчка, като основна форма на международна правна помощ.

§ 4. Глава трета

СЪВРЕМЕННИ ИНСТРУМЕНТИ ЗА РАЗСЛЕДВАНЕ НА ТРАНСНАЦИОНАЛНАТА ОРГАНИЗИРАНА ПРЕСТЪПНА ДЕЙНОСТ

Глава трета е структурирана в три отделни параграфа, всеки един от които представя съвременните международни инструменти, с които разполагат разследващите органи при разследването на транснационалната организирана престъпна дейност.

Параграф първи е посветен на съвместните екипи за разследване. В него са посочени предимствата на съвместната работа на разследващите органи с представители на други държави при доказването на трансграничните престъпления. Изведена е и ролята на международните организации Европол и Евроюст при дейността на вече сформирания екип за разследване.

Параграф втори е посветен на международната съдебна експертиза като един от съвременните инструменти, с които разполагат разследващите органи при разследването на престъпления с транснационален характер. Изведени са предимствата и значението при използване на специални способности и знания в дейността на разследващите органи при разследването на трансграничните престъпления, както и същността на международно сътрудничество в тази област.

В **параграф трети** са разгледани едни от най-новите форми на международно правно сътрудничество във връзка с противодействието срещу транснационалната организирана престъпност, а именно: Разпита на лица чрез видеоконференция или телефонна конференция и Европейската заповед за разследване.

Изведени са процесуалните условия, за да може разследващите органи да проведат разпит чрез видеоконференция или телефонна конференция на лице, което се намира в чужбина, както и са посочени правилата, по които следва да се извърши този разпит.

Отделено е внимание и на Европейската заповед за разследване. Изведени са нейните основни предимства и същността, която има при използването ѝ като съвременен инструмент за разкриването и доказването на престъпления с международен елемент.

§ 5. Заключение

Заключението обобщава теоретичните търсения и научно-приложни резултати, които водят до постигане целта на дисертационния труд. В него са изведени и предложенията *“de lege ferenda”*.

III. Резюме на приносите на дисертационния труд

I. В Глава първа:

За първи път в теорията на наказателното право е извършен ретроспективен анализ на признаците на ОПГ по чл. 2, б. „а“ от Конвенцията на ООН срещу транснационалната организирана престъпност и чл. 93, т. 20 от Наказателния кодекс и е предложено законодателно решение за уеднаквяване на характеристиките на престъпната група с тези, посочени в Конвенцията и Рамковото решение на Европейския съюз за относно борбата с организираната престъпност.

Открито е значението на елементите на престъпните състави по чл. 321 и чл. 321а от Наказателния кодекс за разследването и разкриването на транснационална организирана престъпна дейност. Въведено е новото понятие „фактологически дефицит“ от практиката на Специализирания наказателен съд като основна причина за връщане на делата.

В тази глава на дисертацията е отделено и по-голямо внимание на практическите проблеми, затрудняващи разследващите органи в събирането на доказателствена информация за организацията на престъпната група, за подготовката и извършването на престъпления. Изследвани са и умишлените действия, затрудняващи разследването (въздействие върху свидетели, вещи лица и други), като част от практическите проблеми, пред които са изправени разследващите органи, и са предложени начини за тяхното преодоляване.

II. В Глава втора:

В тази глава, като специфичен способ за доказване на престъпления в наказателния процес, е отделено специално внимание на приложението на специалните разузнавателни средства и най-вече на контролираната доставка, доверителната сделка и разследването чрез служител под прикритие.

Изяснени са условията за разпит на служителя под прикритие и анонимния свидетел. Развити и разширени са условия и предпоставки за привличане и използване на анонимни свидетели в досъдебното производство и в етапа на съдебното следствие на съдебната фаза на процеса.

В резултат на задълбочен анализ на практиката е предложено въвеждането на два нови института – сътрудник на правосъдието и сътрудническ обвиняем или сътрудническ свидетел.

Разгледани са някои от основните форми на международното правно сътрудничество по дела с трансграничен характер, като са изведени спецификите на трансфера на наказателно производство, екстрадицията и европейската заповед за арест, както и на следствената съдебна поръчка. Посочена е ролята на международното сътрудничество за доказването на престъпленията с международен елемент.

III. В Глава трета:

За първи път в теорията на наказателно-процесуалното право са разгледани съвременните инструменти за разследване на престъпления, свързани с транснационалната организирана престъпна дейност – използването на съвместни екипи за разследване, международната съдебна експертиза, видеоконферентния разпит и европейската заповед за разследване.

В тази глава на дисертационния труд е изведен приносът от дейността на сформираниите съвместни екипи за разследване при доказването на трансграничните престъпления. Извършен е цялостен анализ на същността и приложението на международната съдебна експертиза, като са изведени и посочени предимствата при използването ѝ като способ за разследване на международната престъпна дейност на ОПГ. Извършен е анализ на същността на видеоконферентния разпит и Европейската заповед за разследване, като са

конкретизира техните съществени предимства за разследващите органи при доказването на транснационалната организирана престъпна дейност.

II. Предложения „de lege ferenda”

В дисертационния труд са направени следните конкретни предложения „de lege ferenda“ за подобряване на действащата правна уредба относно престъпленията, свързани с ОПГ:

1) Да се предвиди изменение в чл. 63, ал. 4 от НПК, а именно *срокут за продължителност на мярката за неотклонение „Задържане под стража” за престъпление по чл. 321 от НК и такива, извършени в изпълнение или по поръчение на ОПГ в досъдебното производство, да бъде 1 година и 6 месеца.*

Мотиви: При престъпленията, извършени от ОПГ основното събиране на доказателства - разпит на свидетели, претърсвания и изземвания и други, се извършват след задържане на лицата. Поради тази причина предвиденият в чл. 63, ал. 4 от НПК срок от максимум 8 месеца „Задържане под стража” е крайно недостатъчен за приключване на едно разследване от такъв мащаб.

2) Да се предвиди изменение в чл. 65 от НПК, като се добави нова ал. 12: *„Когато се иска изменение на мярка за неотклонение „Задържане под стража“ от един обвиняем за престъпления, извършени от ОПГ, делото се разгледа едновременно по отношение на всички обвиняеми по това дело, които са с взета мярка „Задържане под стража“.*

Мотиви: мотивите за това законодателно предложение се извеждат от изложените проблеми във връзка с разпоредбата на чл. 63, ал. 4 от НПК.

3) Да се предвиди възможност забраните в чл. 124 и чл. 177, ал. 1 от НПК да не важат за обвинения и присъди за престъпления по чл. 321 от НК и такива, извършени в изпълнение на решение и по поръчение на ОПГ.

Мотиви: Достатъчно гаранции са предвидени в съдебното производство, решаващия съд да се произнесе и прецени законосъобразността на събраните

доказателства. Отделно това в известен смисъл би демотивирало членовете на ОПГ да извършват посегателства срещу живота и личността на свидетели.

4) В чл. 175, ал.4 от НПК да се предвиди възможност при разследване по дела за престъпления по чл. 321 от НК и такива, извършени в изпълнение на решение и по поръчение на ОПГ, прилагането на СРС да бъде продължено до *10 месеца*.

Мотиви: Разследването за дейността на ОПГ е тежко, многопластово, обхваща голям кръг от лица и в повечето случаи, единствения начин за доказване на съществуването и дейността на ОПГ е прилагането на СРС.

5) В чл. 411в от НПК да се предвиди нова ал. 3, която да предвижда, че *органите на досъдебното производство по дела, подсъдни на Специализирания наказателен съд, могат да възлагат извършването на отделни действия по разследването на съответстващите им по степен разследващи органи в съответните структури на МВР, ДАНС, Окръжните следствени отдели към Окръжните прокуратури, а молбите за международна правна помощ могат да бъдат възлагани за изпълнение на следователи при Националната следствена служба*.

Мотиви: В много случаи е необосновано и неоправдано от гледна точка на ресурсно осигуряване и разходи да се командироваат прокурори и следователи от Специализираната прокуратура в цялата страна, с цел извършване на един или друг разпит или връчване на книжа или отделно действие по разследването.

6) Изменение в § 9 от НПК: При упражняване на правомощията си по чл. 249, ал. 2 във връзка с ал. 1 и чл. 248, ал. 2, т. 3 от НПК по дело, което съдебното производство е образувано по неприключило към 01.01.2012 година досъдебно производство, съдията - докладчик от Специализирания наказателен съд, винаги връща делото на съответния прокурор, внесъл обвинителния акт.

Мотиви: Изключително затруднение за дейността на Специализираната прокуратура е възможността, тя да довършва дела и разследвания, водени с години в общите прокуратури.

7) Изменение в чл. 321 от НК, като в ал. 4 да отпадне текстът „...преди да е извършено от него или от нея престъпление” и да се добави израза „и това разкриване да е улеснило съществено доказването на престъплението”.

Мотиви: Така формулиран текста, ще даде възможност да се появи и използва фигурата на т. нар. „сътруднически обвиняем”.

8) Да се отмени изцяло ал. 6 на чл. 321 от НК.

Мотиви: В сегашната редакция този текст се припокрива с принципите за общото съучастие в чл. 20 от НК, за деянията с цел набавяне на имотна облага, както и с квалифициращите случаи, когато имаме две или повече лица, сговорили се предварително.

9) В чл. 292, ал. 1, в т. 2 от НК, да отпадне израза „...до влизане на присъдата или решението в сила”.

Мотиви: Трябва да се отнеме възможността на свидетелите да лъжесвидетелстват безнаказано.

10) В чл. 246, ал. 2 от НПК да отпадне „...и начинът...”.

Мотиви: Такова изискване за пълно и обстоятелствено описване на начина на извършване на престъплението, не съществува в нито една развита европейска правна система.

11) Чл. 180, ал. 3 от НПК, да отпадне израза „...ако те се съгласят да ги приемат”.

Мотиви: Чести са случаите, когато обвиняемите променят местоживеенето си без да уведомят органа по местоживеене и по този начин изключително затрудняват законосъобразното приключване на досъдебното производство.

12) Институтът на поемните лица да отпадне, когато следственото действие се извършва от прокурор или следовател, а не само когато се провежда от съда. Т.е. във всички случаи, когато следственото действие се провежда от магистрат да не е задължително участието на поемни лица. Евентуално, ако все пак се запази участие на поемните лица в процеса, същите да бъдат определяни

на принципа на назначение на съдебните заседатели, т.е. по списък към съответния окръжен съд при аналогичните условия за заплащане на техния труд.

Мотиви: Изравняване на статута и правомощията на съда с тези на останалите магистрати - прокурори и следователи в аналогични случаи.

13) Да се възстанови процесуалната възможност на следователя по отменения НПК да задържа в рамките на 24 часа лице, заподозряно в извършване на предметното на делото престъпление, с оглед събиране на достатъчно доказателства и обосноваване на обвинение по смисъла на чл. 219, ал. 1 от НПК, без да е необходимо лицето да е привлечено в някакво качество /било като обвиняем, било като свидетел/ в рамките на тези 24 часа.

Мотиви: с подобно изменение би се избегнала порочната практика по висящи досъдебни производства заподозрените лица да бъдат задържани с полицейски заповеди по чл. 64 от ЗМВР за срок до 24 часа, до момента в който бъдат привлечени към наказателна отговорност като обвиняеми, след който могат на законово основание да бъдат задържани с прокурорско постановление за 72 часа по реда на чл. 64, ал. 2 от НПК.

14) В чл. 219, ал.1 от НПК израза „и привлича лицето като обвиняем със съставяне на съответно постановление” да отпадне, като се добави към същата разпоредба или в следваща алинея изречението: „Прокурорът привлича лицето със съставяне на съответно постановление, което незабавно предоставя на разследващия орган за предявяване на обвиняемия”.

Мотиви: Това ще запази безпристрастността на следователя, когато се разтовари от това действие - изготвяне и повдигане на обвинение, което е в чист вид обвинителна функция, каквато по Конституцията има само прокурорът.

15) Чл. 227, ал. 2 от НПК да се измени така:

„Обвиняемият и пострадалият се призовават за предявяването на разследването. Ако обвиняемият е задържан, се призовава и неговият защитник”.

Мотиви: Това ще ограничи в значителна степен зачестилите прояви на недобросъвестно поведение от страна на защитници, които се укриват от длъжностните лица, натоварени със задължението да им връчат призовки и така да бъдат редовни призовани.

16) Чл. 206 от НПК изцяло да препраща към разпоредбата на чл. 269, ал. 3 от НПК. Чл. 206 във връзка с чл. 269, ал. 3, т. 1 от НПК да бъде реално приложима в съдебната практика, без да се взема предвид дали обвиняемият има наложена мярка за неотклонение. В чл. 269, ал. 3, т. 1 от НПК да отпадне изречение *„...или е променил същият, без да уведоми съответния орган”*.

Мотиви: Това значително ще ускори процеса на разследване и ще препятства шиканирането на процеса с дадените права.

V. Публикации по темата на дисертационния труд

1. **„Основни принципи на структурата на методиката за разследване на престъпления, извършени от организирани престъпни групи“** в Сборник научни трудове от Годишна университетска научна конференция на Национален Военен Университет „Васил Левски“, 3-4 юли 2014 г., гр. Велико Търново, ISSN 1314-1937
2. **„Добри практики и специализирани инструменти за разследване на престъпления, извършени от организирани престъпни групи, на водещите държави в ЕС. Какво трябва да се подобри в българското законодателство?“** в Сборник с доклади от лятна научна сесия на Юридическия факултет към ВСУ „Черноризец Храбър“, 2015 г. (Алманах на ВСУ, серия Юридически науки и обществена сигурност, ISSN 1313-7263)
3. **„Специализираната прокуратура за борба с организираната престъпност в България и Италия“** в Сборник с доклади от XXVI Международна научна конференция за млади учени, 2-3 юни 2016 г., гр. Благоевград
4. **„Ролята на служителя под прикритие за разкриването и разследването на престъпления, извършени от организирани престъпни групи“** в Сборник с доклади от Международна научно-приложна конференция, 15-17 април 2016 г, гр. Пловдив, ISBN 978-954-348-137-8
5. **„Значението на организацията, планирането и взаимодействието на органите на досъдебното производство със структурите на МВР за разкриването и разследването на престъпления, извършени от организирани престъпни групи“** в електронно списание „Право, политика, администрация“, Том 4, бр. 1/2017 г. на Правно-исторически факултет, ЮЗУ „Неофит Рилски“ гр. Благоевград, <http://www.lpajournal.com>.
6. **„Restorative Justice-an instrument for improved protection of crime victims“**, в съавторство с проф. д-р Добринка Чанкова, докторант Десислава Анзова и студент Искра Младенова в JUST AFRICA. All Africa Journal of Criminal Justice, Vol 1, Issue 2, 2016, pp.18-27
7. **„Essence and importance of International judicial expertise in the investigation of the transnational organized crime“**, одобрена за публикуване в Numero 5 Enero - Junio, 2018, "Revista Europa del Este Unida"
8. **„Международна правна помощ по дела за трансгранични престъпления“**, одобрена за публикуване в електронно списание „Право, политика, администрация“, Том 5, бр. 2/2018 г. на Правно-исторически факултет, ЮЗУ „Неофит Рилски“ гр. Благоевград, <http://www.lpajournal.com>

УЧАСТИЯ В КОНФЕРЕНЦИИ, НАУЧНИ СЕСИИ И СЕМИНАРИ

1. Годишна Университетска Научна Конференция на НВУ "Васил Левски", 3-4 юли 2014 година, гр. Велико Търново
2. Лятна научна сесия на Юридически факултет при ВСУ „Черноризец Храбър“ гр. Варна - "Актуални проблеми на действащото българско законодателство в контекста на правото на Европейския съюз", 26-27 юни 2015 година, гр. Варна
3. „XXVI Международна научна конференция за млади учени“, 2-3 юни 2016 г., гр. Благоевград, посветена на 40 години от създаването на Югозападен университет „Неофит Рилски“ – Благоевград
4. Международна научно-приложна конференция „Приложни аспекти в превенцията, разкриването и разследването на престъпления“, организирана от Академия на МВР и Фондация „Ханс Зайдел“, 15-17 април 2016 г., гр. Пловдив
5. Семинар на тема: **„Новите положения в правомощията на Върховния касационен съд съгласно промените в НПК“**, Лектор: съдия Паулина Панова – съдия във Върховен касационен съд и съдия ad hoc в Европейския съд за правата на човека
6. Семинар на тема: **„Съществени процесуални нарушения в досъдебното производство“**, Лектор: съдия Галина Захариева – съдия в Апелативен съд София
7. Семинар на тема: **„Специални разузнавателни средства. Ред за използване, осигуряване и прилагане на специалните разузнавателни средства“**, Лектор: адвокат Людмил Рангелов – Софийска адвокатска колегия
8. Семинар на тема: **„Компютърни престъпления“**, Лектор: Доцент Георги Димитров – Софийска адвокатска колегия
9. Семинар на тема: **„Тайните доказателства в НПК. Доказателствена сила. Проверка. Проблеми при разглеждането на дела с обвинение „Организирана престъпна група“**, Лектор: съдия Галина Захарова – съдия във ВКС
10. Семинар на тема: **„Новите промени в НПК“**, Лектор: съдия Красимир Шекерджиев – съдия във ВКС